

Motion till riksdagen

1989/90:N323

av Inger Schörling m.fl. (mp)

De transnationella företagen

Mot.
1989/90
N323–327

En av de viktigaste aktörerna i världsekonomin är de transnationella företagen. De har ofta makt och möjligheter som vida överträffar enskilda staters. De transnationella företagen är ofta också ett instrument för överföring av resurser och vinster från de fattiga länderna till de rika. De transnationella företagen var t.ex. instrumentella i den s.k. Gröna revolutionen som innebar en industrialisering av tredje världens jordbruk. Den Gröna revolutionen innebar i praktiken att arbetstillfällen överfördes från tredje världen till de industrialiserade länderna och att de fattiga bönderna i tredje världen tvingades bort från den enda tillgång de hade – den egna jorden – och in till slumområdena kring de stora städerna. Det är också stora transnationella företag som nu som bäst är i färd med att hugga ner stora delar av regnskogarna i Latinamerika och Asien. På grund av de transnationella företagens betydelse och snabba tillväxt borde regelbundet deras omfattning och utbredning redovisas och diskuteras. Denna redovisning borde omfatta såväl Sverige – de svenska och utländska transnationella företagen har ju en mycket omfattande utbredning i Sverige – som världen som helhet.

Det finns material om de transnationella företagen inom FN:s center för transnationella företag, inom OECD och flera andra internationella organisationer. Industridepartementet ger sedan ett antal år tillbaka en summarisk redovisning av omfattningen av internationella investeringar från svensk sida och utländska investeringar i Sverige i sin årsrapport "Svensk industri och industripolitik". Denna redovisning är dock alltför summarisk för att kunna utgöra underlag för något politiskt ställningstagande. Statistiska Centralbyrån har också visst material på detta område. Vad som krävs är regelbundna sammanfattande översikter där de transnationella företagens storlek och utbredning redovisas i absoluta siffror såväl som i relativa tal – inom Sverige samt globalt.

De transnationella företagen har kunnat växa genom enastående privilegier – som särskilda bank- och skatteparadis, frizoner med superbillig arbetskraft och inte minst genom en särskild helt okontrollerad internationell kreditmarknad där de transnationella företagen kunnat finna obegränsade medel för sina internationella investeringar. Enligt miljöpartiets uppfattning finns det inga skäl varför vissa företagsformer skall gynnas framför andra. Därför bör de transnationella företagens privilegier avvecklas. Som ett

första steg kräver miljöpartiet att en systematisk kartläggning av de transnationella företagens privilegier sker. Detta kan ske inom enskilda länder och genom särskilda satsningar i internationella fora som OECD, FN osv.

Mot. 1989/90
N323

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det årligen bör tas fram och offentliggöras redovisningar över de transnationella företagens omfattning och utbredning samt att dessa uppgifter bör ställas i relation till andra variabler som enskilda länders ekonomiska styrka, andra företagsformers omfattning m.m.,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att initiativ bör tas – såväl inom Sverige som i lämpliga internationella organisationer – för att få till stånd en kartläggning av de transnationella företagens olika privilegier.

Stockholm den 25 januari 1990

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Per Gahrton (mp)